

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **H. N.**

o uznanie za nieważne orzeczenia Kolegium ds. Wykroczeń i decyzji Prezydenta Miasta, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.) po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2015 r., wniosku jego pełnomocnika

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 czerwca 2009 r., sygn. II AKz (...), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 16 marca 2009 r., sygn. akt III KO (...)

postanowił:

- 1. wniosek oddalić,**
- 2. obciążyć wnioskodawcę H.N. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Rozstrzygnięciem zawartym w pkt II i III postanowienia z dnia 16 marca 2009 r., sygn. akt III Ko (...) Sąd Okręgowy w Ś. oddalił: wniosek H. N. o unieważnienie – w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz

niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. nr 34 , poz. 149 z późn. zm. – dalej zwaną ustawą łutową) – orzeczenia Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś. z dnia 29 października 1982 r., nr rej. (...) o popełnieniu przez wnioskodawcę w dniu 28 października 1982 r. wykroczenia z art. 138 k.w. oraz wniosek o unieważnienie – na podstawie przepisów tej ustawy - decyzji Prezydenta Miasta Ś. z dnia 12 listopada 1982 r., nr Km (...) w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie publicznego transportu drogowego – zarobkowego przewozu osób.

Postanowienie to zaskarżył wnioskodawca. Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 18 czerwca 2009 r., II AKz (...), utrzymał to zaskarżone postanowienie w mocy.

W dniu 19 marca 2015 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek pełnomocnik wnioskodawcy o wznowienie tego zakończonego prawomocnie postępowania, to jest „postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Ś. w sprawie o uznanie za nieważne orzeczenia Kolegium ds. Wykroczeń z dn. 29.10.1982 r., sprawa (...) oraz unieważnienie decyzji Prezydenta Miasta Ś. z dn. 12.11.1982 r. Km (...) i uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt. II i III i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania” (k.2 – 3).

Pełnomocnik wnioskodawcy , tak swoje żądanie precyzując, powołała się na przepisy art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. i wskazała na ujawnienie się nowych dowodów, w świetle których prawomocne rozstrzygnięcie oddalające wniosek jawi się jako nietrafne. Te nowe dowody to: świadkowie „funkcjonariusze SB O., B., R., L., H. K., S.”, oraz akta z: Urzędu Miasta w Ś. dotyczące decyzji KM (...) i DK RD (...) z 22.09.2009 r., Sądu Okręgowego w Ś. III Ko (...) i III O Kon (...), Prokuratury Rejonowej w Ś. I Ds. (...) i Prokuratury Rejonowej w W. II Kp (...), WSA w (...) III SA (...), akta osobowe pokrzywdzonego t. (k.5). W ocenie wnioskodawcy te wskazane przez niego we wniosku jako nowe dowody świadczą jednoznacznie o tym, że orzeczenie Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś. z dnia 29 października 1982 r., nr rej. (...), stwierdzające popełnienie przez wnioskodawcę wykroczenia z art. 138 k.w. w dniu 28 października 1982 r. oraz decyzja Prezydenta Miasta Ś. z dnia 12 listopada 1982 r., nr Km (...) w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie publicznego transportu drogowego – zarobkowego przewozu osób,

były efektem działania Służby Bezpieczeństwa, jako akty represji za niepodległościową działalność wnioskodawcy. W konkluzji wniosku pełnomocnik wnioskodawcy zażądała uchylenia pkt II i III zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Zacząć należy od tego, że żaden z przepisów, które Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z Konstytucją RP, nie były podstawą wydania orzeczenia kończącego postępowanie, którego wznowienia wnioskodawca się domaga. Jest zatem oczywiste, że wbrew literalnemu brzmieniu wniosku, oparty jest on nie na podstawie wznowieniowej z art. 540 § 2 k.p.k., lecz na podstawie z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., czyli podstawie *de novis*.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że nie każde „nowe fakty lub dowody” stanowią skuteczną podstawę wznowieniową. Będą nimi bowiem tylko takie, które pozwalają wnioskować o wysokim prawdopodobieństwie błędności orzeczenia, którego wniosek o wznowienie postępowania dotyczy. Wobec tego, iż wniosek ten jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia dotyczącym prawomocnych orzeczeń oczywiste jest, że tylko, realizujące taki wymóg, „nowe fakty lub dowody” mogą spowodować wznowienie postępowania. Inne, nie wykazujące w sposób wiarygodny tegoż poważnego prawdopodobieństwa błędności orzeczenia nie mogą doprowadzić do wzruszenia prawomocnego orzeczenia kończącego to postępowanie.

Równocześnie zauważyć należy (czego najwyraźniej nie dostrzega Autorka wniosku), że „nowe fakty lub dowody” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. nie odnoszą się do norm prawnych lub do ich interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 1982 r., III KZ 172/82, OSNKW 1983, z. 7 - 8, poz. 63). Podstawy wznowienia postępowania są w ustawie procesowej ściśle określone i nie mogą być dowolnie rozszerzane. Jest to związane z wspomnianym już charakterem wznowienia postępowania jako nadzwyczajnego środka uchylenia prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie, które wszak rodzi określone skutki prawne, w tym stanowi podstawę zaufania do pewności obrotu prawnego.

Tymczasem zgłoszone w przedmiotowym wniosku dowody na wskazane w nim okoliczności – niezależnie od tego, że nie wszystkie mają w ogóle cechę „nowości” (takimi wszak na pewno nie są: zeznania przesłuchanego przez Sąd Okręgowy w Ś. w postępowaniu którego przedmiotowy wniosek dotyczy świadka Z.O., czy akta tegoż postępowania III Ko (...) i akta III Ko (...) tego Sądu dotyczące zasądzenia na rzecz wnioskodawcy odszkodowania w związku z rozstrzygnięciem pkt. 1 orzeczenia Sądu Okręgowego wydanego w sprawie III Ko (...)) żadną miarą nie mogą wykazać wymaganego prawdopodobieństwa błędności owych zapadłych w sprawie wnioskodawcy prawomocnych rozstrzygnięć.

Niezależnie od tego nie sposób też nie odnotować, że wnioskodawca część z tych, zgłaszanych obecnie jako „nowe”, dowodów prezentował już w poprzednim, toczącym się przed Sądem Najwyższym pod sygn. V KO 55/11 z jego inicjatywy postępowaniu o wznowienie postępowania (orzeczenia zapadłe w sprawach I Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w Ś. i II Kp (...) Sądu Rejonowego w Ś., postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w (...) w sprawie IIISA(...)). W związku z tym należy przypomnieć, iż wówczas, gdy (tak jak to się stało w wspomnianym postępowaniu V KO 55/112 Sądu Najwyższego) sąd prawomocnym orzeczeniem oddalił wniosek o wznowienie postępowania, to ponowny wniosek co do tej samej osoby w tej samej sprawie musi opierać się na innych faktach lub dowodach nie znanych przed tym sądowni, a nie na takich, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia w tym szczególnym postępowaniu (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lutego 1980 r., IV KO 72/79, OSNKW 1980, z.4, poz. 40).

Odnosząc się do pozostałych zgłaszanych przez wnioskodawcę „nowych” dowodów stwierdzić należy – analizując sformułowane w przedmiotowym wniosku ich dotyczące tezy dowodowe - jednoznaczną nieprzydatność tych dowodów do stwierdzenia wysokiego prawdopodobieństwa błędności prawomocnego orzeczenia zapadłego w postępowaniu, którego tenże wniosek dotyczy (art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k.).

Podnoszone we wniosku – w związku z tymi wskazywanymi dowodami - jako nowe okoliczności, bynajmniej nie dowodzą tego, by orzeczenie Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś. z dnia 29 października 1982 r., nr rej. (...), dotyczące popełnienia przez wnioskodawcę wykroczenia w dniu 28 października

1982 r., było przejawem represji za jego działalność niepodległościową. Tym samym treść wniosku nie podważa poprawności ustaleń faktycznych, jakie poczyniły Sądy obu instancji, w świetle których ukaranie H. N. za to wykroczenie nie miało związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ani nie nastąpiło z powodu takiej działalności.

Bezsporne jest bowiem to, że podstawą tych ustaleń były twierdzenia samego wnioskodawcy, który zarówno w postępowaniu nr rej. (...) toczącym się przed Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś., jak też w postępowaniu, którego dotyczy wniosek o wznowienie potwierdził i przyznał okoliczności popełnienia przez niego, w dniu 28 października 1982 r., wykroczenia z art. 138 k.w. We wniosku o wznowienie postępowania, również i obecnie, nie przedstawiono żadnego takiego „nowego” dowodu, który mógłby wiarygodnie podważyć – oparte na wspomnianych twierdzeniach wnioskodawcy, dotyczących okoliczności popełnienia tego czynu i jego ówczesnych intencji oraz zamiarów – ustalenie, że to ukaranie nie miało związku z jego działalnością niepodległościową i nie nastąpiło z powodu takiej jego działalności. Takim dowodem nie może być z pewnością odrębny dopisek Z. B. (niezależnie od cech formalnych owego dowodu, stanowiącego niepotwierdzoną kserokopię nieokreślonego dokumentu – k.8) skoro dotyczy decyzji „władz miasta o pozbawieniu koncesji”, nie zaś wspomnianego orzeczenia Kolegium.

Konkludując, nie zostały zaprezentowane nowe dowody nieznane przedtem sądowni, które wskazywałyby na tezę przeciwną, niż ta będąca podstawą przedmiotowego rozstrzygnięcia, tak jak tego wymaga art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jeśli zaś chodzi o orzeczenie zawarte w pkt III zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego, to jakkolwiek przedstawiona przez wnioskodawcę notatka SB (niezależnie od już zauważonych jej mankamentów, a także przedstawionych uwag dotyczących kryteriów uznania dowodu za „nowy” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.) może wskazywać na powiązanie decyzji Prezydenta Miasta Ś. z dnia 12 listopada 1982 r., nr Km (...) w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie publicznego transportu drogowego – zarobkowego przewozu osób, z działalnością niepodległościową wnioskodawcy, to jednak nie może w ogóle skutkować uznaniem zasadności przedmiotowego wniosku o wznowienie. Sąd Najwyższy

podziela bowiem pogląd wyrażany dotąd w orzecznictwie, a przyjęty również przez Sądy orzekające w sprawie, że ustawa „lutowa” może być podstawą uznania za nieważne jedynie orzeczeń będących przejawem szeroko rozumianej represji karnoprawnej stosowanej przez organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości (zob. uchwała SN z dnia 24 maja 1994 r., I KZP 10/94, OSNKW 1994, z. 5-6, poz. 31). Nie może zatem być podstawą uznania za nieważne decyzji administracyjnej, jaką była decyzja, o której mowa w pkt III zaskarżonego wyroku. Z tego względu także w tym zakresie wnioszek należało oddalić.

Orzeczenie o kosztach zapadło na podstawie art. 639 k.p.k.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.